

Szakmai beszámoló az NKA3512/00007 sz. pályázat teljesítéséről

Buda város tanácsülési jegyzőkönyveinek regesztái 1699–1703. című szakmai kiadvány előkészítése

Az 1699–1700-ban keletkezett jegyzőkönyveket dr. Oross András, 1701 anyagát dr. Simon Katalin, az 1702–1703-as éveket pedig dr. Géra Eleonóra dolgozta fel. A vizsgált időszakban a jegyzőkönyv vezetéséért felelős szindikusz és a kinevezett polgármester is tartósan Bécsben vagy Pozsonyban járt el a városi kiváltságok ügyében, így munkájukat sokszor helyettesek végezték. A helyettesítésből adódóan a fogalmazvány és a tisztázati kötet között sok az eltérés (pl. kimaradt ülésnapok, elcsúszott és kimaradt bejegyzések, rossz dátumok, hiányzó nevek és egyéb adatok), ezért komoly feladatot jelentett a különbségek tisztázása és az eltérések okainak feltárása. Ezt részben az is indokolta, hogy bizonyos, a szakirodalomban korábban hivatkozott ügyek dátuma és tartalma közötti ellentmondások a kötet segítségével végleg feloldhatók. További problémát jelentett, hogy a helyettesek nem mindig az előírásoknak megfelelően vezették a jegyzőkönyvet, így a bejegyzések információtartalma erősen változó, gyakran előfordult, hogy az egyszerűség kedvéért az idézett dokumentumot teljes terjedelmében bemásolták.

A napirendi pontokról ún. bő regesztákat készítettünk, vagyis a magyar változat minden fontos információt tartalmaz, melyeket szükség szerint a lábjegyzetekben kiegészítettünk a vonatkozó levéltári anyagból és a szakirodalomból. A kötet célja, hogy az olvasók, felhasználók köre ne korlátozódjon a témakörben kutató szakértők szűk körére, hanem a rejtett információk szélesebb réteg számára is hozzáférhetővé váljanak. Az összeállítás és a jegyzetelés során elsősorban a szakma és az egyetemi hallgatók igényeit tartottuk szem előtt. A kötet egyben arra is rávilágít, milyen nagy jelentőséggel bír a forráskritika, s a vonatkozó iratok – tanácsi levelezés, törvényszéki iratok, végrendeletek, hagyatéki leltárok, Budai Kamarai Adminisztráció rendeletei, ágensi iratok 1699 és 1703 közötti évekből keletkezett anyagainak darabszintű átnézése – behatóbb tanulmányozása nélkül, csak a jegyzőkönyv szövege alapján milyen téves következtetésekre juthattunk volna. A jegyzőkönyv ugyanis igyekszik elhallgatni azt a tényt, hogy a polgármesteri címért két tanácsos vetélkedik, akik miatt gyakorlatilag két táborra szakadt a magisztrátus, de a titkon ülésező polgárság is. Hasonlóképpen a mélyebb kutatások derítették fényt arra, hogyan sikerült eltitkolnia a tanácsülési jegyzőkönyv készítőjének, a szindikusznak feltételezett sikkasztási ügyét, amivel előző munkaadói gyanúsították.

A regeszták értelmezéséhez, tágabb kontextusba helyezéséhez nyújtanak segítséget a szerzők önálló kutatásaira épülő, máshol még nem publikált eredményeiket összegző bevezető tanulmányai. Oross András a Budai Kamrai Adminisztráció méltatlanul elhanyagolt budai hivatalairól és a városban letelepedett hivatalnokairól, valamint a hétköznapokat jelentősen befolyásoló állandó helyőrségről és a beszállásolásokról írt. Simon Katalin Buda város

topográfiai viszonyait és lakosságát vizsgálta elsősorban az 1702-es összeírás alapján. A korábbi topográfiai kutatásokra alapozva olyan forrásokra épített, melyek az elődök figyelmét nem keltették fel. Géra Eleonóra tanulmánya a lakosság hétköznapi konfliktusait, a századfordulóra jellemző életmód és mentalitásbeli jellegzetességeket, az egyes társadalmi és etnikai csoportok közötti kulturális különbségeket mutatja be, valamint segít eligazodni a városiak számára elsőbbséget élvező kérdésekben.

A kéziratot Dr. Dominkovits Péter lektorálta, a lektori véleményt csatoljuk.

Budapest, 2013. október 18.

Dr. Sipos András

pályázati megbízott